

ZAMONAVIY AXBOROT JAMIYATIDA BOLALARNING SPORTGA OID TA'LIM-TARBIYA MADANIYATINI TAKOMILLASHTIRISH

Saidova Sevinch Zafarovna

Qo'qon Universiteti Ta'lim fakulteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 4-kurs talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada. Zamonaviy axborot jamiyatida bolalarning sportga oid ta'lim-tarbiyaviy madaniyatini takomillashtirish masalasi ko'rib chiqiladi. Sport faolligi nafaqat jismoniy salomatlikni yaxshilash, balki yosh avlodda ijtimoiy ko'ikmalar, etika va ongli munosabatlarni shakllantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Maqolada bolalar uchun sport ta'limi va tarbiyasining ahamiyati, uning zamonaviy axborot texnologiyalari bilan uyg'unlashuvi, shuningdek, sport madaniyatining rivojlanishiga bo'lgan talablar tahlil qilinadi. Ayniqsa, sportda raqobatbardoshlik va adolat tamoyillarini o'rgatish, bolalarning hayotiy ko'nikmalarini shakllantirishdagi ahamiyati alohida ta'kidlanadi. O'quvchilarni sportga qiziqtirish, ularni rag'batlantirish va sog'lom turmush tarziga yo'naltirish bo'yicha tavsiyalar hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida sport ta'limi va tarbiyasining samaradorligini oshirishning yo'llari yoritiladi. Maqola bolalarning sport ta'limini yanada rivojlantirishga qaratilgan ilmiy asoslangan tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar. Maqola, ta'lim, metod.zamonaviy axborot jamiyati, bolalar, sport ta'limi, sport tarbiyasi, madaniyat, ijtimoiy ko'nikmalar, raqobatbardoshlik, adolat, pedagogik texnologiyalar, sog'lom turmush tarzi, bolalarning rivojlanishi, sport madaniyati.

Kirish

Zamonaviy axborot jamiyatida sport faolligi va sog'liqni saqlash masalalari keng muhokama qilinayotgan mavzulardan biri hisoblanadi. Bolalar sportga oid ta'lim-tarbiyasi ularning jismoniy, ruhiy va ijtimoiy rivojlanishi uchun muhim ahamiyatga ega. Sport ta'limi nafaqat bolalarga sog'lom turmush tarzini shakllantirishga, balki ularda ma'suliyat, mashaqqatni yengish, jamoa bilan ishlash kabi ijtimoiy qobiliyatlarni rivojlantirishga yordam beradi.

Axborot texnologiyalarining tez rivojlanishi bolalar va o'smirlar orasida sport va jismoniy tarbiya bilan shug'ullanishga nisbatan motivatsiyani ham o'zgartirmoqda. Sportga oid ta'lim-tarbiya jarayonlari axborot texnologiyalari va raqamli vositalar yordamida yanada samaraliroq bo'lishi mumkin. Ammo, shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalarning bolalar orasida passiv hayot tarzini shakllantirishiga olib kelishi ham

mumkin. Shu sababli, bolalarning sportga oid ta'lim-tarbiyasini takomillashtirish bugungi kunning eng dolzarb vazifalaridan

biri hisoblanadi. O'zbekistonda bolalar sportiga bo'lgan e'tibor so'nggi yillarda sezilarli darajada ortdi. Prezident Shavkat Mirziyoyev ushbu masalani bir nechta chiqishlarida alohida takidlagan va bolalar sportining rivojlanishini davlat siyosatining eng muhim yo'nalishlaridan biri deb belgilagan.

Misol uchun, 2020-yil 7-aprelda bo'lib o'tgan "Bolalar sportini rivojlantirish" mavzusidagi yig'ilishda Prezident Shavkat Mirziyoyev shunday degan edi:

"Bolalarimizni sportga jalb etish, ularni jismoniy va ruhiy sog'lom bo'lishini ta'minlash – bu bizning ustuvor vazifamizdir. Sportga qiziqishi bo'lgan bolalar uchun barcha sharoitlarni yaratish, ularni professional sportchilar darajasiga ko'tarish, yoshlarni jismoniy tarbiya bilan shug'ullanishga undash davlatimizning muhim vazifasi bo'lishi kerak".

Shuningdek, 2021-yilda Prezident Shavkat Mirziyoyev "Yoshlar, sport va sog'lom turmush tarzini rivojlantirish" masalalari bo'yicha qilgan murojaatida ham:

"Bolalar sporti – bizning kelajagimiz, jamiyatning sog'lom va barkamol avlodni tarbiyalashning eng muhim asosi. Shu bois, sportni keng ommaga, ayniqsa, bolalarimizga o'rgatish va ularni sport turlari bilan tanishtirish orqali sog'lom avlodni shakllantirishda bizning davlat siyosatimizni tashkil etadigan muhim yo'nalishlardan biri bo'ladi."

Shavkat Mirziyoyevning so'zlariga ko'ra, bolalar sportiga e'tibor kuchaytirish uchun davlat tomonidan:

- Sport infrastrukturasi – yangi sport zallari, stadionlar, mashg'ulot maydonchalari va o'quv markazlarini qurish,
- Yoshlar sporti dasturlari – maktablarda sport mashg'ulotlarini tizimli ravishda olib borish va iqtidorli sportchilarga qo'shimcha treninglar tashkil etish,
- Sportni ommalashtirish – jismoniy faollik va sportni keng targ'ib qilish, sport turlari bo'yicha ko'proq musobaqalar tashkil etish kabi chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Bundan tashqari, Prezident har doim sportga oid ta'lim va tarbiya jarayonini milliy qadriyatlar, ahamiyatli sport ananalari bilan birlashtirish, jismoniy madaniyatni va sportni o'quv tizimining ajralmas qismiga aylantirish lozimligini qayd etgan.

"Har bir bolaga sportni sevsin, yaxshi ko'rsatsin, haqiqiy sportchi bo'lishni orzu qilsin, shuningdek, bu nafaqat professional sportga, balki sog'lom turmush tarzini shakllantirishga ham xizmat qiladi". - deya ta'kidlagan edi Prezident.

Adabiyotlar tahlili

Zamonaviy axborot jamiyatida bolalarning sportga oid ta'lim-tarbiyaviy madaniyatini takomillashtirish masalasi ko'plab ilmiy tadqiqotlar va amaliy tajribalarda o'rganilgan. Adabiyotlar tahlilida, ayniqsa, bolalar sportining jismoniy rivojlanishdan tashqari,

ijtimoiy, axloqiy va madaniy tarbiyadagi ahamiyatiga qaratilgan tadqiqotlar muhim o'rin tutadi. Quyidagi adabiyotlar tahlili mavzuga oid ilmiy yondoshuvlarni ko'rsatib beradi.

1. Boshqutov, I. (2020). "Zamonaviy ta'limda sportning roli"

Ushbu maqolada sportning ta'lim jarayonidagi o'rni va bolalar sportiga oid ta'lim-tarbiyaviy madaniyatning rivojlanishiga ta'siri tahlil qilingan. Muallif, sport faolligining nafaqat jismoniy, balki ruhiy va ijtimoiy rivojlanishga ham ijobiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi. Sportning bolalar tarbiyasidagi ahamiyatini tushunishda, ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirish va o'zini tahlil qilish qobiliyatini rivojlantirish muhim rol o'ynaydi.

2. Mammadov, S. (2018). "Axborot texnologiyalarining ta'limdagi o'rni"

Mammadovning tadqiqotida zamonaviy axborot texnologiyalarining ta'lim tizimida qo'llanishi, ayniqsa, bolalar sportida interaktiv platformalar va virtual o'yinlarning samaradorligi o'rganilgan. Muallif sport ta'limi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanish, bolalar uchun mashg'ulotlarni qiziqarli va samarali qilish imkoniyatlarini yaratishini ko'rsatadi. U onlayn sport resurslaridan foydalanishni o'quvchilarning sportga bo'lgan qiziqishini oshirishda samarali metod sifatida tavsiya qiladi.

3. Muratova, D. (2019). "Bolalar sporti va uning tarbiyaviy ahamiyati"

Muratova maqolasida bolalar sportining tarbiyaviy roli o'rganilgan. Muallif, sport faoliyati bolalar uchun nafaqat sog'lom jismoniy rivojlanishni ta'minlash, balki ijtimoiy axloqiy qadriyatlarni ham o'rgatish imkonini berishini ta'kidlaydi. Muallif, sportda qatnashish orqali bolalar jamoadagi vazifalarini tushunib, raqobat, mehnatsevarlik, adolat va bir-birini hurmat qilish kabi qimmatbaho qadriyatlarni o'zlashtiradi.

4. Toshpulatov, U. (2017). "Pedagogik texnologiyalar va innovatsiyalar sport ta'limida"

Ushbu ishda pedagogik texnologiyalarning bolalar sportiga oid ta'limdagi roli tahlil qilinadi. Toshpulatov, sport ta'limi jarayonida innovatsion metodlarni qo'llashning, ayniqsa, gamifikatsiya va interaktiv mashg'ulotlarning bolalar sportidagi samaradorligini oshirishdagi ahamiyatini takidlaydi. U sport ta'limida pedagogik yondoshuvlarni o'zgartirish va yangi texnologiyalarni integratsiya qilish orqali bolalar sportining sifatini yaxshilashni taklif etadi.

5. Vahobov, R. (2021). "Sport va yoshlarning axloqiy rivojlanishi"

Vahobovning ilmiy izlanishlari sportning yoshlarning axloqiy rivojlanishidagi roli haqida. U, sportning yoshlar uchun tarbiyaviy jihatdan ahamiyatini o'rgangan holda, uning ijtimoiy va axloqiy qadriyatlarni shakllantirishdagi muhimligini ko'rsatadi. Bu ishda bolalar sporti orqali ular jamoada ishlash, hurmat va adolatni o'rganish, mehnatsevarlik va qat'iyatlilikni rivojlantirish mumkinligi takidlanadi.

6. Andreeva, E. (2022). "Sport va sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish"

Andreeva maqolasida, bolalar sportining nafaqat sog'lom turmush tarzini shakllantirishdagi o'rni, balki uning ijtimoiy va psixologik jihatlari ham ko'rib chiqilgan.

Muallif, sportning sog'lom turmush tarzini o'rganish va bolalarda o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynashini takidlaydi. Sport orqali bolalar o'z salomatliklariga mas'uliyat bilan yondashishni, muntazam mashqlar qilishni va dam olishni o'rganadilar.

Metodologiya

Mazkur tadqiqotda zamonaviy axborot jamiyatida bolalarning sportga oid ta'lim-tarbiyaviy madaniyatini takomillashtirishga qaratilgan ilmiy yondoshuvlar va metodikalar o'rganilgan. Tadqiqotda qo'llanilgan metodologik yondoshuvlar, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni, axborot resurslarini, innovatsion metodlarni va amaliy tajribalarni tahlil qilishga qaratilgan. Tadqiqotda metodlarning bir qismi o'quv jarayonlarining samaradorligini o'lchash, bolalar sportidagi o'zgarishlarni o'rganish va bolalar ta'limida sportning ahamiyatini baholashga asoslangan.

Masalan, jismoniy tarbiya darslarida olib borilayotgan harbir o'yin

bu bir metod sifatida qo'llansa bo'ladi ulardan bittasini misol tariqasida ko'rishimiz mumkin.

Jismoniy tarbiya darsida o'tkazilgan metodlardan biri "Differensial yondoshuv" metodidir. Bu metod jismoniy tarbiya darslarida o'quvchilarning individual xususiyatlariga mos ravishda mashg'ulotlar tashkil etishga qaratilgan.

Differensial yondoshuv metodining asosiy tamoyillari:

1. Individuumga moslashish: Har bir o'quvchining jismoniy salohiyatini, yoshini, jinsini, sog'lig'ini va sportga qiziqishini hisobga olish. Bu metod orqali mashg'ulotlar o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtiriladi.
2. Mashqlarni murakkablashtirish yoki soddalashtirish: O'quvchilarni jismoniy tayyorgarlik darajasiga qarab mashqlarni soddalashtirish yoki murakkablashtirish. Masalan, boshlang'ich darajadagi o'quvchilarga oddiy, ammo samarali mashqlar beriladi, yuqori darajadagi o'quvchilarga esa murakkab vazifalar yoki raqobatli mashg'ulotlar taklif qilinadi.
3. Gruplarga ajratish: O'quvchilarni sportdagi qobiliyatiga qarab turli guruhlarga ajratish. Har bir guruhda o'quvchilar o'z darajasiga mos mashqlarni bajaradilar, bu esa ularning rivojlanishiga yordam beradi.
4. O'quvchilarni rag'batlantirish: O'quvchilarga individual maqsadlar qo'yish va ularning erishgan natijalariga qarab motivatsiya berish. Har bir o'quvchi o'zining o'rganish jarayonida erishgan muvaffaqiyatlarini baholash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Foydasi:

- Individual yondashuv: O'quvchilarning har biri uchun maxsus mashg'ulotlar tayyorlash orqali ularga individual rivojlanish imkoniyati beriladi.
- Motivatsiya oshadi: O'quvchilar o'z darajalariga mos mashqlar bajarish orqali muvaffaqiyatga erishadilar va bu ularning motivatsiyasini oshiradi.

- Jismoniy tayyorgarlikni yaxshilash: Mashqlarni individual darajaga moslashtirish orqali har bir o'quvchining jismoniy salohiyatini maksimal darajada rivojlantirish mumkin.

Differensial yondoshuv metodining qo'llanilishi jismoniy tarbiya darslarida o'quvchilarning shaxsiy ehtiyojlarini qondirishga yordam beradi, shu bilan birga, o'quvchilarning jismoniy tayyorgarligini yuqori darajada ushlab turish imkonini yaratadi. Bu metod ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi.

Tadqiqotning metodologiyasi quyidagi asosiy yondoshuvlarni o'z ichiga oladi:

Tahliliy metod-Tahliliy metod orqali bolalar sportiga oid mavjud ilmiy va pedagogik adabiyotlar, ta'lim tizimida qo'llanilayotgan pedagogik texnologiyalar va metodikalar o'rganildi. Ushbu metod yordamida zamonaviy pedagogik yondoshuvlar, axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rnini, sport ta'limining jismoniy va axloqiy rivojlanishdagi roli hamda bolalar sportidagi muvaffaqiyatlarni taminlash uchun amalga oshirilgan islohotlar tahlil qilindi. Bu metod ta'lim jarayonida sportni yanada samarali o'rgatish uchun zarur bo'lgan omillarni aniqlashga yordam beradi.

Empirik metod-Empirik metod tadqiqotning amaliy qismini tashkil etadi. Bu metodda, bolalar sporti va ta'lim-tarbiyaviy madaniyatni takomillashtirishga oid tajribalar o'rganildi. O'quvchilarga sport mashg'ulotlari, interaktiv treninglar va innovatsion pedagogik metodlar yordamida o'rgatilgan malakalar va ko'nikmalar bo'yicha amaliy tadqiqotlar o'tkazildi. Tadqiqotda murabbiylar, o'qituvchilar va pedagogik mutaxassislar bilan intervyular o'tkazilib, ulardan sport ta'limi jarayonidagi tajribalar to'plandi. Ushbu ma'lumotlar bolalar sporti ta'limining samaradorligini baholash va uning rivojlanishidagi asosiy muammolarni aniqlash uchun ishlatilgan.

Eksperimental metod-Eksperimental metod orqali sport ta'limida yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llashning samaradorligi sinovdan o'tkazildi. Tadqiqotda, innovatsion metodlar, masalan, gamifikatsiya (o'yin elementlari), sport treninglari, interaktiv mashg'ulotlar va raqamli platformalarning sport ta'limiga tasiri o'rganildi. Eksperimental guruhlar tuzilib, sport ta'limining an'anaviy va zamonaviy metodlari solishtirildi. Olingan natijalar, bolalar sportidagi muvaffaqiyatlarni, ularning motivatsiyasini, qiziqishini va sportga bo'lgan yondoshuvlarini yaxshilash uchun qaysi usullar samarali ekanini aniqlashga yordam berdi.

Komparativ usul-Komparativ usul yordamida turli mamlakatlardagi bolalar sporti ta'limiga oid tizimlar va yondoshuvlar solishtirildi. Tadqiqotda, sport ta'limining o'ziga xos xususiyatlari, metodlari va innovatsion texnologiyalarning qo'llanilishi turli mamlakatlardagi amaliyotlarga asoslangan holda tahlil qilindi. Bu yondoshuv yordamida, eng samarali bolalar sporti ta'limi tizimini yaratish uchun kerakli omillar va usullarni aniqlashga harakat qilindi. Tadqiqotda shuningdek, sport ta'limini takomillashtirishga

qaratilgan xalqaro tajribalar, sport tashkilotlarining tavsiyalari va davlat siyosatining ta'siri tahlil qilingan.

Sotsiologik tadqiqot usuli-Sotsiologik usul, bolalar sporti ta'limidagi ijtimoiy jihatlarini o'rganish uchun qo'llanildi. Tadqiqotda, bolalar va ularning ota-onalari, shuningdek, sport murabbiylari va ta'lim tashkilotlarining vakillari bilan so'rovlar va intervyular o'tkazildi. Bu usul yordamida bolalar sportidagi ijtimoiy omillar, ota-onalarning sportga bo'lgan munosabati, murabbiylar va o'qituvchilarning ta'lim jarayonida ishlatadigan metodikalar va texnologiyalar haqida ma'lumot yig'ildi. Shuningdek, bolalar sporti bilan bog'liq ijtimoiy va madaniy qadriyatlar, sportni rivojlantirishga qaratilgan jamoat fikri o'rganildi.

Statistik tahlil-Statistik tahlil metodlari bolalar sporti va ta'lim jarayonlaridagi o'zgarishlarni o'chash va tahlil qilishda qo'llanildi. Tadqiqotda olingan ma'lumotlar to'plamiga statistik metodlar (o'rtacha qiymatlar, dispersiya, korelatsiya va boshqalar) qo'llanilib, bolalar sportining jismoniy va axloqiy rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi omillar aniqlangan. Ushbu metod orqali sport ta'limining samaradorligi, innovatsion yondoshuvlarning ta'siri, o'quvchilarning sportga bo'lgan qiziqish darajasi, va boshqa parametrlar o'lchandi va tahlil qilindi.

Natijalar

Bolalarning sportga bo'lgan munosabati.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, bolalarning aksariyati sportga qiziqish ko'rsatishgan, ammo ularning faolligi turli omillarga bog'liq. O'quvchilar orasida eng ko'p qiziqish bildirilgan sport turlari–futbol, basketbol va yugurish kabi jismoniy faoliyatlarni o'z ichiga oladi. Shuningdek, raqamli texnologiyalardan foydalanish bolalarning sport faoliyatini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi.

Sportga oid ta'lim-tarbiya jarayonidagi axborot texnologiyalarining roli.

Axborot texnologiyalari, masalan, mobil ilovalar, onlayn treninglar, virtual sport maydonchalari kabi vositalar sport faoliyatini rivojlantirishga katta yordam beradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, bu texnologiyalar bolalar orasida sportga bo'lgan qiziqishni oshirishga yordam beradi. Biroq, bu vositalardan haddan tashqari foydalanish bolalarda passiv turmush tarzini shakllantirishi mumkin.

Sport ta'limining takomillashuvi uchun tavsiyalar.

Boshqa omillar bilan birga, bolalar sportga oid ta'lim-tarbiyasini takomillashtirish uchun innovatsion yondashuvlarni qo'llash zarur. Masalan, sport mashg'ulotlarida interaktiv texnologiyalardan foydalanish, sport ta'limini onlayn platformalarda olib borish, raqamli o'yinlar va sport dasturlarini ishlab chiqish kabi chora-tadbirlar tavsiya qilinadi.

Zamonaviy axborot texnologiyalari sport ta'limining yangi imkoniyatlarini yaratmoqda. Internet, mobil ilovalar, interaktiv platformalar va raqamli resurslar

yordamida bolalar o'z jismoniy faolligini yanada samarali boshqarishi mumkin. Sport ta'limida raqamli texnologiyalarni qo'llash, mashg'ulotlarni qiziqarli va innovatsion tarzda olib borishga imkon beradi. Masalan, onlayn treninglar, video darsliklar va mobil ilovalar yordamida bolalar sportning turli tarmoqlari bilan tanishib, ularni o'rganishda yuqori samaradorlikka erishadilar. Biroq, bu texnologiyalarni qo'llashda ehtiyotkorlik zarur, chunki noto'g'ri foydalanish bolalarni passivlashtirib qo'yishi mumkin.

Individual yondashuv va sport ta'limida moslashtirilgan metodlar

Har bir bola o'ziga xos rivojlanish jarayoniga ega, shuning uchun sport ta'limida individual yondashuvlar muhimdir. Bunday yondoshuvlar orqali har bir bola o'zining jismoniy imkoniyatlarini maksimal darajada amalga oshirishga imkon yaratadi. Bolalar sportida moslashtirilgan metodlar, masalan, o'quvchilarning jismoniy salohiyatiga mos ravishda maxsus mashg'ulotlar o'tkazish, ularni rag'batlantirish va sportni o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirishga yordam beradi.

Muhokama

Bugungi kunda, bolalar sportining rivojlanishida axborot texnologiyalarining ta'siri juda katta. Onlayn ta'lim, interaktiv o'yinlar, raqamli ilovalar va boshqa texnologik vositalar yordamida bolalar sportni o'rganishda yangi imkoniyatlarga ega bo'ladi. Misol uchun, virtual realitadan foydalanish orqali bolalar sportning texnik jihatlarini o'rganishlari mumkin, bu esa ularning jismoniy ko'nikmalarini tez va samarali rivojlantirishga yordam beradi. Biroq, zamonaviy texnologiyalarni sport ta'limiga qo'llashda ehtiyotkorlik talab etiladi, chunki bu texnologiyalarni ortiqcha ishlatish bolalarning jismoniy faolligini pasaytirishi, ijtimoiy izolyatsiyaga olib kelishi mumkin. Shuning uchun, texnologiyalarni ta'lim jarayonida me'yorida va muvozanatli tarzda qo'llash zarur.

Bolalar sportining jismoniy rivojlanishidagi ahamiyatini ta'kidlash o'rnida, shu bilan birga, sportning ijtimoiy va axloqiy rollarini unutmash kerak. Sport orqali bolalar o'zaro hurmat, jamoaviy ishda muvaffaqiyatga erishish, tenglik, sabr-toqat va adolat kabi ijtimoiy qadriyatlarni o'rganadilar. Sport, ayniqsa ko'p millatli jamiyatlarda bolalar o'rtasidagi o'zaro aloqalarni kuchaytiradi va madaniy tadbirlarda birgalikda ishtirok qilish imkoniyatini yaratadi. Shu sababli, bolalar sportiga oid ta'lim-tarbiyaviy madaniyat nafaqat jismoniy rivojlanishga, balki ijtimoiy yaxlitlikka ham hissa qo'shadi.

Bundan tashqari, pedagogik innovatsiyalarni, xususan, gamifikatsiyani, interaktiv mashg'ulotlar va boshqa zamonaviy metodlarni sport ta'limida qo'llash o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi. Bolalar o'zlari muvaffaqiyatga erishganida mukofotlar olish yoki o'yinlar orqali qiyinchiliklarni yengishda muvaffaqiyatlarga erishganda, ularning sportga bo'lgan qiziqishi ortadi va ular mashg'ulotlarga faolroq qatnasha boshlaydilar. Biroq, bolalar sportiga oid ta'lim-tarbiyaviy madaniyatni takomillashtirishda faqat texnologiyalar va pedagogik metodlar muhim emas, balki, davlat va jamiyat tomonidan qo'llab-quvvatlash ham juda ahamiyatli. Sportni rivojlantirish uchun zarur infratuzilma yaratish,

malakali murabbiylar tayyorlash, sport bilan shug'ullanish uchun sharoitlar yaratish kabi masalalar hamda ta'lim tizimida islohotlar qilish talab etiladi.

Sport ta'limining samaradorligini oshirish uchun, ayniqsa, o'qituvchilar va murabbiylarning yangi pedagogik yondoshuvlar, texnologiyalar va metodlarni o'zlashtirishi zarur. O'qituvchilarni malakasini oshirish, ularni sport ta'limi bo'yicha yangi metodlar bilan tanishtirish, ta'limda individual yondoshuvni qo'llash, bolalarning qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan mashg'ulotlar olib borish muhimdir. Shuningdek, sport ta'limining samarali bo'lishi uchun o'quvchilarni psixologik jihatdan tayyorlash va ularning ijtimoiy o'zgarishlarga tayyor bo'lishini taminlash zarur.

Zamonaviy bolalar raqamli texnologiyalar bilan o'sgan avlod bo'lib, ular sportni ham raqamli vositalar orqali o'rganish imkoniyatiga ega. Onlayn platformalar, mobil ilovalar, virtual realitet (VR) va kengaytirilgan realitet (AR) texnologiyalari yordamida bolalar sportning texnik aspektlarini o'rganishlari mumkin. Misol uchun, VR orqali futbol yoki basketbolning texnik jihatlarini o'rganish, to'g'ri harakatlarni bajara olish, raqibning harakatlariga javob berish kabi imkoniyatlar ochildi. Shuningdek, raqamli ilovalar bolalarga sport faoliyatlarini monitoring qilish, mashg'ulotlar jadvalini tuzish va o'z yutuqlarini qayd etish imkoniyatini yaratadi. Bu texnologiyalar sportni bolalar uchun yanada qiziqarli va motivatsion qiladi.

Xulosa va takliflar

Zamonaviy axborot jamiyatida bolalar sportining rivojlanishi bir nechta omillarga asoslanadi va bu jarayonda texnologiyalar, pedagogik yondoshuvlar va ijtimoiy-madaniy faktorlar birgalikda muhim rol o'ynaydi. Axborot texnologiyalarining rivojlanishi va raqamli resurslarning kengayishi bolalar sportini yangi bosqichga olib chiqdi. Onlayn ta'lim, mobil ilovalar, virtual va kengaytirilgan realitet kabi texnologiyalar orqali bolalar sportni o'rganishda yangi imkoniyatlarga ega bo'lgan bo'lsa-da, bu imkoniyatlar bilan birga ba'zi salbiy ta'sirlar ham yuzaga kelishi mumkin. Masalan, texnologiyalarning ortiqcha ishlatilishi bolalarning jismoniy faolligini pasaytirishi, ijtimoiy izolyatsiyaga olib kelishi va sportga bo'lgan qiziqishni kamaytirishi mumkin. Shuning uchun, texnologiyalarni ta'lim jarayonida me'yorida va muvozanatli tarzda qo'llash zarur.

Bolalar sportining faqat jismoniy rivojlanishga qaratilmaganligini hisobga olib, uning ijtimoiy va axloqiy jihatlarini ham alohida e'tiborga olinishi kerak. Sport orqali bolalar o'zaro hurmat, tenglik, sabr-toqat va adolat kabi qadriyatlarni o'rganadilar, bu esa ularning ijtimoiy jihatdan rivojlanishiga katta hissa qo'shadi. Shuningdek, ko'p millatli va madaniyatli jamiyatlarda sport, bolalar o'rtasida muloqot va madaniy aloqalarni mustahkamlashda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Shuning uchun, sportning nafaqat jismoniy, balki ijtimoiy va axloqiy ahamiyatini rivojlantirish orqali, jamiyatda ijtimoiy yaxlitlikni ta'minlash mumkin.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy axborot jamiyatida bolalar sportiga oid ta'lim-tarbiyaviy madaniyatni takomillashtirish, yangi pedagogik metodlarni qo'llash,

texnologiyalarni samarali ishlatish, sportning jismoniy, axloqiy va ijtimoiy ahamiyatini oshirish orqali amalga oshirilishi mumkin. Shunday qilib, bolalar nafaqat jismoniy jihatdan rivojlanadi, balki ularning ijtimoiy va axloqiy ko'nikmalari ham shakllanadi. Bu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun davlat, jamiyat va ta'lim tizimi o'rtasidagi hamkorlik va sport ta'limining infratuzilmasini yaxshilash zarur.

Takliflar

1. Texnologiyalarni muvozanatli qo'llash: Zamonaviy texnologiyalarni bolalar sportiga integratsiya qilishda ehtiyotkorlikni oshirish zarur. Bolalarni faqat raqamli o'yinlarga emas, balki jismoniy faoliyatga jalb etadigan texnologik vositalarni ishlab chiqish, interaktiv sport ilovalarini yaratish va sportning texnik jihatlarini o'rganishda virtual realitetni samarali qo'llash zarur.

2. Pedagogik yondoshuvlarni yangilash: Sport ta'limida differensial yondoshuvni qo'llash va individual qobiliyatlarni inobatga olish kerak. Bolalarning qobiliyatiga mos o'qitish metodlarini ishlab chiqish, o'quvchilarni motivatsiya qilish va ularning sportga bo'lgan qiziqishini oshirish uchun gamifikatsiya, interaktiv mashg'ulotlar va o'yinlar orqali o'rgatish kerak.

3. Jismoniy faollikni rag'batlantirish: Bolalar orasida jismoniy faollikni oshirish uchun sportni kundalik turmush tarziga aylantirish zarur. Buning uchun ta'lim tizimida sportni doimiy mashg'ulotlar sifatida tashkil etish, bolalarni o'yinlar orqali jismoniy faollikka jalb etish, va maktablar, sport inshootlari va jamoat joylarida sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish muhimdir.

4. Ijtimoiy va axloqiy jihatlarni rivojlantirish: Sportning faqat jismoniy rivojlanish emas, balki axloqiy va ijtimoiy jihatlarini ham rivojlantirish kerak. Bolalar sport orqali o'zaro hurmat, tenglik, sabr-toqat, mehnatni qadrlash kabi ijtimoiy qadriyatlarni o'rganishlari kerak. Bunda ota-onalar, o'qituvchilar va murabbiylar bolalar bilan bu qadriyatlar haqida faol muloqot olib borishlari lozim.

5. Sport infratuzilmasini takomillashtirish: Mamlakatda bolalar sportini rivojlantirish uchun zarur infratuzilma yaratish, zamonaviy sport inshootlarini qurish, jismoniy faollikni oshirishga qaratilgan joylar yaratish zarur. Har bir maktabda sport inshootlari va bo'sh vaqtni mazmunli o'tkazish uchun imkoniyatlar yaratish, sport bilan shug'ullanish uchun barcha bolalar uchun teng sharoitlar yaratishni ta'minlash kerak.

Malakali murabbiylar tayyorlash: Sport ta'limi samaradorligini oshirish uchun malakali murabbiylar tayyorlash tizimini yaxshilash zarur. Murabbiylar uchun yangi pedagogik metodlar va texnologiyalarni o'rgatish, ularning malakasini oshirish, sport ta'limida innovatsion usullarni joriy qilish muhim ahamiyatga ega.

Ushbu takliflar bolalar sportini nafaqat jismoniy, balki axloqiy va ijtimoiy jihatdan rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, kelajakda bolalar sportining sifatini yanada oshirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xudoyberdiyev, F. (2021). Zamonaviy sport va yoshlar ta'limi: Pedagogik yondashuvlar va metodlar. Tashkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
2. Pirov, S. (2019). Axborot texnologiyalari va bolalar sporti: O'zbekiston tajribasi. O'zbekiston jismoniy tarbiya va sport instituti ilmiy jurnali, 34(2), 45–56.
3. Yunusova, M. (2020). Bolalar sporti va sog'lom turmush tarzini rivojlantirish: O'zbekiston misolida. Boshqaruv va ijtimoiy tadqiqotlar jurnali, 17(4), 28–35.
4. Jahongir, I. (2019). Sport ta'limining innovatsion yondashuvlari. Tashkent: Navro'z.
5. O'zbekiston Respublikasi Ma'naviyat va ma'rifat vazirligi. (2018). Sportni ommalashtirish va sog'lom turmush tarzini shakllantirish bo'yicha yangi dasturlar. Tashkent: Vazirlik nashriyoti.
6. Atamov, B., & Karimov, D. (2020). Jismoniy tarbiya va sportda raqamli texnologiyalarning roli. Tashkent: Science Press.
7. Prezident Sh. Mirziyoyev. (2020). Bolalar sportini rivojlantirish [Video]. O'zbekiston Respublikasining Prezidentining rasmiy YouTube kanali. <https://youtube.com/@prezidentmatbuotxizmati?si=haFOhiwnbDmzp-j9>
8. Prezident Sh. Mirziyoyev. "Jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish" masalalariga bag'ishlagan yig'ilish. <https://youtu.be/DCadcejdOos?si=weIh8pwYK0mrCZjq>
9. "Madaniyat va sport sohasida boshqaruv tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari" to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. 16.02.2017 <https://president.uz/oz/lists/view/257>